

Я. О. Казаку,
студентка III курсу факультету іноземних мов, гр. АНФ-15-2/2,
Н. Д. Соловійова,
канд. пед. наук, доцент,
Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг

НАВЧАННЯ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ АСОЦІАТИВНОГО МЕТОДУ

Казаку Я. О., Соловійова Н. Д. Навчання лексичного матеріалу англійської мови за допомогою асоціативного методу.

Стаття присвячена навчанню англійського лексичного матеріалу за допомогою асоціативного методу. Розглянуті методи запам'ятовування лексичних одиниць і вдосконалення лексичних навичок учнів.

Ключові слова: навчання, лексичний матеріал, англійська мова, асоціація, метод.

Казаку Я. О., Соловьева Н. Д. Обучение лексическому материалу английского языка с помощью ассоциативного метода.

Статья посвящена обучению лексическому материалу английского языка с помощью ассоциативного метода. Рассмотрены методы запоминания лексических единиц и совершенствования лексических навыков учащихся.

Ключевые слова: обучение, лексический материал, английский язык, ассоциация, метод.

Kazaku Ya. O., Soloviova N. D. Teaching of English lexical material with the help of associative method.

The article is devoted to the teaching of English lexical material with the help of associative method. Some techniques for miming the lexical units and improving pupils' vocabulary skills are considered.

Keywords: teaching, English, lexical material, association, method.

Лексика є одним із найважливіших елементів мовної діяльності в системі мовних засобів. Вона займає дуже важливе місце на кожному уроці англійської мови. Лексика – це той багаж знань, яким учні навчаються легко і швидко оперувати у процесі спілкування англійською мовою. Оволодіння нею є необхідною складовою використання мови як засобу спілкування. Основна мета навчання лексичного матеріалу – створення необхідних передумов для формування мовленнєвої діяльності та збагачення словникового запасу учнів.

Проблема навчання лексичного матеріалу досліджувалася ще з давніх часів, тому існує багато праць на цю тему. Але лексика й сьогодні є дуже актуальною для дослідження. У цій роботі ми спробуємо узагальнити та конкретизувати вже відомі знання і визначити роль асоціативного методу у

вивченні лексичного матеріалу на уроках англійської мови.

Учитель постійно слідкує за формуванням лексичних навичок школяра, адже його завданням є досягнення повного засвоєння школярами програми лексичного матеріалу та гарного закріплення в пам'яті словникового запасу. Знання та вміння користуватися певною кількістю слів передбачають володіння іноземною мовою. Слів можна знати безліч, але не вміти використовувати їх під час спілкування, підбирати найбільш точне для вираження своєї думки. Учитель має спрямовувати учнів на розвиток автоматизації у підбиранні слів під час мовлення та вміння включати їх у фрази, складати цілісне речення, у відповідності до правил лексичної єдності англійської мови.

Існує велика кількість труднощів, пов'язаних із накопиченням лексичного матеріалу. Необхідно обмежувати обсяг потрібного лексичного матеріалу для досягнення швидких результатів, ретельно вибирати напрями засвоєння мови.

Головним у навчанні лексики є досягнення того, аби учні оволоділи слововживанням. Це завдання може бути вирішеним у двох аспектах: необхідно вживати лексику не тільки у власному мовленні, а й обдумувати й розуміти її в мовленні інших людей. Протягом довгого часу в методиці вважалося, що навчившись говорити, ті, хто вивчають іноземну мову, більше здатні та спроможні розуміти матеріал, який вони вживають. Мовна практика не завжди підтверджує таку думку. Навіть добре засвоєне, знайоме слово впізнати дуже важко, так, як на письмі, адже в усному мовленні воно губиться в новому оточенні, змінює свій зовнішній вигляд та своє значення. Способи здійснення діяльності того, хто говорить, з одного боку, і діяльності того, хто слухає – з другого, мають свої особливості, що потребують диференційованого підходу у поясненнях і вправах. Звідси випливає, що слова, які увійшли до словникового мінімуму учнів, повинні засвоюватися ними подвійно: як в інтересах говоріння (репродуктивний аспект), так і в інтересах читання та слухання (рецептивний аспект) [1, с.160].

Лексичний запас може бути активним, пасивним та потенційним. Активний запас вирізняється певною обмеженістю, він формується та розвивається при опрацюванні матеріалу і використовується у висловлюваннях і на письмі. На основі пасивного запасу будується процес читання і сприймання чужого мовлення на слух.

Потенціальний запас складається з таких компонентів:

1. Складні і похідні слова, які є побудованими з передбачених у мінімумі основ за знайомими словотвірними моделями;
2. Інтернаціональні слова, що зберегли схожість звучання, написання і загальність значення в рідній та англійській мові;
3. Ряд значень багатозначних слів, які семантизуються в опорі на знання головного, загального значення [4].

Як зазначає В. А. Бухбіндер, існує реальний та потенціальний словниковий запас. Лексика мінімуму засвоюється протягом курсу вивчення іноземної мови, що забезпечує розвиток продуктивної і рецептивної мовленнєвої діяльності, тому вона відноситься до реального словникового запасу. Проводиться робота, в ході якої учні вчаться впізнавати та розуміти

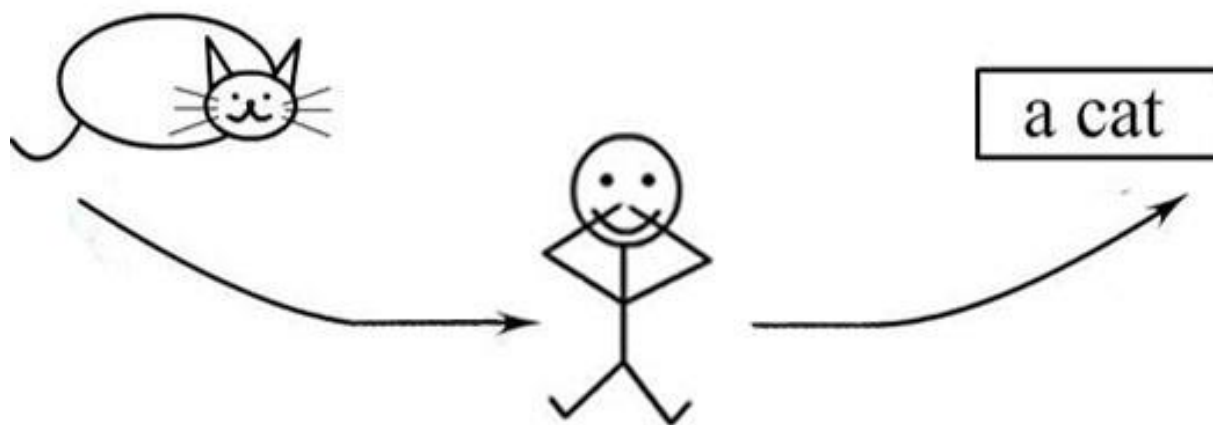
словникові одиниці, які зустрічають вперше, але мають знайомі елементи, що надають можливість повністю їх зрозуміти [1].

Г. М. Гревцева стверджує, що можливості розуміти невивчену лексику зростають у контексті, оскільки контекст полегшує семантизацію слів потенціального запасу, дозволяє визначати значення багатьох слів незалежно від їх форми і складу – просто здогадавшись. Звичайно, здогадування повинно мати підстави, не перетворюватись в мимовільне вгадування. Семантизація слів, яка відноситься до потенціального запасу учнів, як і лексичне здогадування, повинні спеціально вивчатися [2, с.18].

Відомо, що дитяча пам'ять не вирізняється довготривалістю. Дитина не тільки швидко запам'ятовує, але й забуває вивчене. Як зазначають психологи, розуміння будь-якого поняття для дітей раннього віку відбувається на основі конкретного і безпосереднього сприймання. Тому, дуже важливо, аби мовні одиниці сприймалися через всі аналізатори: зорові, слухові, мовленнєво-моторні та рухові. Чим більше аналізаторів задіяні у вивченні лексичного матеріалу, тим ефективніше і ґрунтовніше все засвоюється.

Як стверджує С. В. Гунько, метод асоціативних символів (асоціативний метод) є відносно новим – це мова уявлень та асоціацій з певним предметом, дією чи системою дій. Він включає велику кількість рухливих елементів, які налаштовують на ігрову співпрацю [3].

Метод асоціативних ситуацій – це гра, це мова рухів, жестів, міміки. Основною перевагою над традиційними методами викладання є те, що це мова нашого тіла в цілому. Навчання, яке базується на іграх та польотах фантазії не обтяжує дитину, не ставить її в стримуючі рамки, так як образне мислення є домінуючим. Дитина навчається у сприятливій атмосфері та переосмислює велику кількість інформації не втомлюючись. Даний метод розвиває образне мислення дитини, дає можливість зробити складний матеріал простим та зацікавити учнів.

Метод асоціативних символів – це метод «живого» викладання, в основу якого закладений природний спосіб засвоєння лексики через «життєвий досвід». Тут немає місця для звичайного зазубрювання та напруження мозку. Такий спосіб організації навчального процесу полегшує роботу вчителя, весь лексичний матеріал зображується за допомогою рухів, жестів та міміки. Вчитель має змогу забезпечити часте і регулярне повторення, зосереджуючи

увагу на тому, щоб діти залишалися зацікавленими. У класі панує затишна та приємна атмосфера, в якій учні не відчувають напруження, адже підсвідомо засвоюють велику кількість потрібного лексичного матеріалу, забезпечуючи його свідоме вивчення без труднощів [3].

Презентація будь-якого навчального матеріалу проходить за незмінним алгоритмом.

1. Домовленість про використання асоціативного символу. Як передати стан і настрій людини, створивши асоціативні символи та образи разом із учнями? Наприклад, радісний – вказівними пальцями трішки розтягуємо губи, сумний – вказівними пальцями опускаємо губи донизу, добрий – рукою гладимо по голові, поганий – різким змахом руки показуємо негативне відношення.

2. Перевірка розуміння.

3. Озвучення даного символу мовою, яка вивчається, з одночасним його зображенням [3].

Діти швидко все розуміють, бо мова і рухи переплітаються. На перший погляд, навчання англійській мові з використанням мови жестів, рухів і міміки важко назвати цілісним процесом навчання. Але, отримуючи різноманітні сенсорні враження, діти вчаться зосереджуватись, їх увага розвивається, тому – це як справжня гра у невимушеній атмосфері. Спочатку може здаватися, що неможливо запам'ятати велику кількість жестів та рухів. Але використовувати фантазію та уяву дуже просто. Застосовуючи мову символів та жестів, ми вже користуємося уявою та фантазією. Найголовнішим є те, аби уявні образи вчителя розумілися самими учнями. У процесі роботи всі можуть імпровізувати та вносити свої зміни. Як правило, дітям дуже подобається така форма роботи, адже матеріал викладається у цікавій ігровій формі. Учитель та учні розуміють один одного з легкістю, не докладаючи ніяких зусиль та не використовуючи рідну мову для пояснень.

Засвоєння лексичного матеріалу англійської мови є однією із найважливіших сходинок на шляху її повного оволодіння. Це непросто, але головним завданням вчителя є зробити цю роботу максимально легкою та цікавою. Вивчення слів не має обтяжувати учнів, тому доцільно використовувати асоціативний метод, або метод асоціативних символів, який перетворює навчання на гру та сприяє гарному засвоєнню нових слів.

Список використаної літератури

1. Бухбіндер В. А. Основи методики викладання іноземних мов / Вольф Абрамович Бухбіндер. – Київ: Вища школа, 1986. – 210 с.

2. Гревцева Г. М. Педагогічна скарбничка (англ. м.) / Г. М. Грицева // Відродження. – 1994. – № 9. – С. 16–19.

3. Гунько С. В. Метод асоціативних символів – сучасний метод вивчення іноземної мови на початковому етапі / С. В. Гунько // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. – №8. – С. 319–329.

4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: [підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів] /

Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.; під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – Київ: Ленвіт, 2013. – 590 с.

УДК 811.111'342

О. В. Кондрашева,
учитель англійської мови,
Криворізька загальноосвітня школа I–III ступенів №87,
м. Кривий Ріг

ОВОЛОДІННЯ ВИМОВОЮ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Кондрашева О. В. Оволодіння вимовою в процесі формування іншомовної компетенції.

У статті розглянуто алгоритми формування фонетичної компетенції, визначено алгоритм опрацювання фонетичного матеріалу вчителем та учнем, а також проілюстровано використання запропонованих алгоритмів на прикладі з джазових наспівів.

Ключові слова: іншомовна фонетична компетенція, алгоритм, джазовий наспів.

Кондрашева О. В. Овладение произношением в процессе формирования иноязычной фонетической компетенции.

В статье рассматриваются алгоритмы формирования фонетической компетенции, приводится алгоритм изучения фонетического материала учителем и учеником, в также проиллюстрировано использование предложенных алгоритмов на примере джазовых напевов.

Ключевые слова: иностранная фонетическая компетенция, алгоритм, джазовый напев.

Kondrasheva O. V. The acquisition of pronunciation in the process of phonetic competence formation.

The article is devoted to the algorithm of foreign phonetic competence formation, the algorithm of teacher and students' phonetic activities is represented in jazz chants.

Keywords: foreign phonetic competence, algorithm, jazz chant.

Основою будь-якої мови є звук. Усі види мовленнєвої діяльності базуються на звуках, тому проблема організації навчання іноземній вимові завжди була актуальною. Вивчення питання оволодіння вимовою в процесі формування іншомовної компетенції не нове. Ним займались П. Ладефогед, який звертався до опису фонетичної структури, В. Карпова досліджувала вплив фізіологічних аспектів навчання фонетиці англійської мови, Ж. Варенінова відзначала велику роль пісні у навчанні англійській вимові. Також до вивчення формування іншомовної фонетичної компетенції звертались Л. Калініна,